

Marskal Tito.**Oddamaðurin í Jugoslavia.**

Nógvir av teimum monnum, sum í dag stjórna londum og ráða fyri borgum — eisini koma at leiða tann politikk, heimurin fer at fylgja — eru komnir úr smámannahúsum. Marskal Tito, sum fyrst gjørdist almannakunnigur undir hesum seinra verðaldarbardaganum, er ein av hesum monnum. Hann er borin í heim tætt við Zagreb, er ikki bert av smámannastættinum, men er ein Kroatari, eitt fólk, sum hevur verið undir kúgað og stýrt av fremmindum alla sína tíð. Fyrst lá tað undir Eysturrikarum og Ungararum undan fyrra verðaldarbardaganum, síðan millum bæði stórkriggini var tað stýrt av Stórserberum í Belgrad.

Tito var metalbeiðari sum ungur, so var hann hermaður í eysturrikska herinum, var við í fyrra verðaldarkrignum og varð tikin til fanga av Russarum. Í Ruslandi er hann kominn saman við Kommunistar og er ávirkaður av teirra kollektivarhugsjónum. Kominn heim aftur gjørdist politiskur kunnugt við henda unga mannin og vitjaði hann mong av fangahúsum á hesum landi. Síðan mál hann um í Europa, var í Spania og stríddist móti Franco, og stóð aftur í Jugoslavia 1941, tá ið Týskurin vendi landið um koll.

Har gjørdist hann beinanvegin høvdingur fyri móttæðuherinum, sum helt til rundan um og skaddi Týskin alt tað, ið hann kundi. Annar maður hevði eisini staðið fyri móttæðuflokki, Serbarin Mihailovitch, men hesin dugdi ikki sum Tito at savna alt fólk til bardaga móti figgindanum. Hann hevði hugsanina um Serbarin sum høvudsmannin í Jugoslavia og vildi ikki jatta Slovenarum og Kroatarum javnrættindi sínum fólk. Eisini fekk hann boð um frá jugoslavisku stjórnini í London at halda seg undan opnum bardaga við Týskin. Slíkan afturhaldandi atburð tóldi ikki fólk, sum kravdi stríð, um tað so var til gagns ella ikki. Hann gjørdist eisini so týskvinarlíkur seinri, at Vestmaktirnar máttu gevast við honum og vendu sær har aftur á móti til Tito. Ongland sendi nakrar officerar til hansara, og teir høvdu slík boð at bera heim aftur, at Churchill gav móttæðumonnum Titos sín fulla stuðul. Og tað var brátt, at Tito hevði stóran her undir vápnnum og bant nógvar túsund týskar hermenn har niðri á Balkan. Landið var eisini mestsum alt ruddað fyri figgindar, tá ið russiskir herar komu tí til hjálpar.

Tito hevur so stutt stóran herhøvdingagávur; men ikki bert tað. Hann hevur eisini statsmannagávur, sum tær umbøtingar, reformir, sýna, ið hann hevur gjørt í landinum,

og sum hava kunnað bundið teir ymisku fólkaflokkar til eina heild.

Serliga er tað ein stór jarðaðumskipan, sum hann hevur fingið í lag. Ikki endaliga lagt alla jørð undir statsins vald og umsjón á kommunistiskan hátt, men skift bygðajørðina javnlígar sundur millum bændurnar. Og so eisini fingið eitt meira demokratiskt stýrisslag, í staðin fyri tað mest diktaturmerkta, sum var.

Hver landsbygð hevur sitt egna frigeringsráð, ið verður valt av monnum og kvinnum yvir 18 ár. Men dreingir og gentur undir 18 ár, sum barst hava í uppreisnarherinum, sleppa eisini at velja. Tí tað verður hildið, at ein, sum er nóg gamal at stríðast, er eisini nóg gamal at velja.

Undir krígunum fekkst eisini í lag at velja til fylkisráðini ella sýsluráðini, hvat vit skulu kalla tað, hesi valdu ráðini sendu so 40 limir til hitt antifascistiska ráðið.

Eftir hesum at døma er ein demokratisk vekingarræsla farin um Jugoslavia, og at jarðaðumskipanin hevur borið fruktir sæst av tí, at beint undir bardaganum, meðan Týskurin var í landinum, var meira jørð dyrkað í Bosnien enn framman undan.

Hesin Titos jarðapolitikur tykist ikki at hava elvt móttæðu, heldur verður tað royndir hans at leggja industriini undir statin, sum setir borgarin í býnum móti honum. Men nóg er at uppbyggja í Jugoslaviu eins og í øðrum londum, sum herjað eru av bardaganum. Har eru 10% av fólkinum dripið og 60% av nationallognum oyðiløgd.

Mala aftur á blóði.

Vit siga at grind melur aftur á blóði. Í »Dagblaðnum« er ein »G. E.« farin at tosa um kriggstíðina og stýrisslag okkara tá.

Hesin »G. E.« skuldi vita, og tað hava Fólkaflokksmenn eisini sagt, at ta tíð hevði landið mesta sjálvsfryi, ið tað nakrantíð hevur havt.

Vit eru nú so kedd av hesum sipinum til henda »diktatorin« uppi í amtmannsborgini í Tórshavn, at eingin timir at hoyra um tað longur. Komu Føroyingar ovltíð fram at tá, høvdu menn sjálvir skuldina — ikki minst Fólkaflokksmenn.

Viðvíkjandi at geva skortfleingjur so veit blaðstjórin á Sosialinum hvør, ið skal fáa tær og nær tær skal verða givnar. Og hann vil leggja hesum »G. E.« tær ráð, at hann ella hon — hvat kyn tað so er — gevur sínum egnu monnum skortfleingjur, tí tað munnu teir mangan treingja til.

LÝSIÐ

i

Føroya Sosial-Demokrati!**Forventelig Fartplan for M/S „Dronning Alexandrine“.**

	9. Febr.	26. Febr.	14. Marts	2. April	18. April
<i>Fra København</i>	12. »	1. Marts	17. »	5. »	21. »
<i>Fra Thorshavn</i>	12. »	1. »	17. »	5. »	21. »
<i>Fra Reykjavik</i>	14. »	3. »	19. »	7. »	23. »
<i>Fra Reykjavik</i>	15. »	5. »	22. »	10. »	26. »
<i>Fra Thorshavn</i>	17. »	7. »	24. »	12. »	28. »
<i>Fra Thorshavn</i>	17. »	7. »	24. »	12. »	28. »
<i>Fra København</i>	20. »	10. »	27. »	15. »	1. Maj

Opmærksomheden henledes paa, at da Fartplanen er forve itelig kan Ændringer ske uden forudgaaende Bekendtgørelse. Oplysninger om Afgang kan faas ved Henvendelse til D. F. D. S.' Expedition, Tlf. No. 11 Telegramadresse Forenede.

Det Forenede Dampskibs Selskabs Expedition.**Uttanrikishandil Danmarkar.**

Tað man vera teim flestu kunnugt, at útflutningur Danmarkar av búnaðarvörum til Onglands gevur undirskot, og øll hava óivað hoyrt um, at Danir hava verið noyddir til at sett prisir á ymiskar vörur, ið seldar verða innlendis, fyri at dugna landbúnaðinum.

Nevnast kann sum dømi uppá útflutningsundirskotið, at smør, liðugt frá meiaríunum, verður goldið við 4,80 kr. pr. kg; hertil kemur so ílæt og flutningur til avskipingarhavnirnar, har smærið verður latið »fritt umborð«. Hesin kostnaður verður roknaður til 13. oyru tvipundið.

Tilsamans kostar smærið, tá tað er komið umborð í skip, 4,93 kr. tvipundið. — Men Ongland letur ikki meir enn 4,18 fyri tað. Útflutningsundirskotið verður sostatt 75 oyru.

Færri munu tey vera, ið vita, at eisini útflutningurin til Ruslands gevur tap; men tað er kortini so, tó tað ikki er stórt — um einans verður hugt at prisinum fyri tær útfluttu vörurnar. Russurin letur 4,71 kr. fyri tvipundið av smæri, og undirskotið verður sostatt 22 oyru.

Hetta útflutningstap má sigast at vera ógvuliga álvarsamt fyri landið, og ein kundi spurt, hvat Danir flyta meginpartin av búnaðarvörum sínum til Onglands, tá tað tó ber teimum stórri tap enn útflutningurin til Ruslands.

Men uttanlandshandilin hevur, sum flest øll ting, tvær síður. Ein kann ikki bara hyggja at, hvat útflutningsprisirnir eru. Innflutningurin vegar upp imóti aftur — bæði prisirnir og góðskan á vörnum.

Arbejderbevægelsens Erhvervsraad hevur biðið ríkisstjórnina kanna eftir, hvat Danir — mett í vörum — fáa fyri tvipundið av smæri. Hetta hevur ríkisstjórnin gjørt, og hendan eftirkannan vísir, at Onglandshandilin hevur sínar fyrimunir. Tó verður hildið, at handil við onnur lond (Pólin, Finland o.s.fr.) í letuni kundi loyst seg betur, tó at hesi lond neyvan

kunnu selja vörur, sum í góðsku liggja teim ensku fremri, hóast hin enska framleiðslan ikki í letuni kann rósa sær av sama »kvaliteti« sum undan krígunum.

Men so er tað handilin við Rusland?

Har er fyrst at siga, at hann hevur ikki so stóran týðning í mun til Onglands handilin. Russar hava langa tíð um at lata vörur sínar av landinum, og Danir eiga tí altíð nakað væl á hjá teim. Eisini tykjast tær russisku vörurnar at vera væl dýrari enn tær ensku, so hesin handil hevur neyvan nakran fyrimun fram fyri hin danska Onglands handilin. Sum eitt dømi kann nevast, at Danir nýliga fingi 10 tons av silvuri úr Ruslandi; men hetta silvur var 33 pct. dýrari, enn onnur lond selja silvur fyri.

Danir vænta, at handilin við Rusland vil færa við sær, at teir í ár koma at eiga so nógva á í Ruslandi, at teir verða noyddir til at ganga burtur frá handilssáttmálum, ið fyriskipa vörubýti, og noyðast at krevja vörur sínar goldnar í dollars, um tað yvirhevur skal verða talan um útflutning til Ruslands longur.

Viðvíkjandi útflutninginum til Onglands halda Danir, at teir orsakað av, at teir hava seld búnaðarvörur sínar hagar til undirprisir, fara at eiga ein fyrimun, tá framleiðslan kring heimin verður so stór, at eftirspurningurin ikki svarar til hana.

Danir royna tó kortini nú at fáa Onglendingar at keypa danskar vörur fyri sama pris, sum aðrir vilja gjalda fyri tær.

Føroya Fólkaháskúli

Summarskeið fyri gentur verður frá 1. mei til ólavseku.

Tær, ið ætla sær á skúlan, kunnu søkja nm styrk hjá amtinum innan 15. mars.

Nærri frágreiðing hjá

Jóannesi av Skarði, tlf. 243.